

Pensionskasse amoral

Af Christian Coff, Dagbladet *Jyllands Posten*, 7. maj, 2006.

Som sikkert mange andre har jeg visse øjeblikke, hvor tanker om hvordan samfundet kunne gøres bedre pludselig dukker op. I vinters blev jeg således via en opgørelse af de danske pensionskassers formue, som for længst har rundet de 2000 milliarder kroner, mindet om at det er ganske mange penge. Pengene investeres i obligationer, ejendomme, aktier mm. for at give afkast til pensionskassernes medlemmer.

To forhold gør pensionen interessant ud fra en etisk vinkel. Dels er det ganske betydelige summer, der investeres og som derfor har stor betydning for samfundsudviklingen. Dels handler pension om fremtiden. Det er en økonomisk sikring af fremtiden. Det rejser spørgsmålet om hvordan afkast egentlig skal sikre fremtiden. Fx kan en pensionsopsparing investeret i våben give alvorlig beslag som ufred, hvor de fleste nok vil anse det for en ringe trøst at hæve en fed pension.

Derfor skrev jeg et forslag til generalforsamlingen i Pensionskassen for Jordbrugsakademikere og Dyr læger (PJD), som jeg er tilknyttet. Jeg foreslog at undersøge mulighederne for at foretage etiske investeringer. Ganske naivt, for der er absolut ingen tradition for, at danske pensionskasser gør det i den slags (modsat fx USA). Meldingen fra PJD's formand var, at de allerede har en etik. På generalforsamlingen ridsede han etikken op. PJD investerer i

1. Firmaer der overholder internationale konventioner
2. Våbenfabrikation
3. Agrokemiske firmaer, fx dem der laver GMO'er
4. Tobaks- og alkohol producenter

Hvad har det så med etik at gøre? Ikke ret meget vil de fleste sige. Retskaffenheden begrænser sig til det, der allerede er gjort til lov. Den etik, der kommer for dagen er egennyttens. Det handler om at skaffe det størst mulige afkast for medlemmerne selv. Det er ret beset en så snæver etik, at den hører stammekulturen til. Stammekulturen er karakteriseret ved at der er to samfund, nemlig medlemmernes eget, hvor man skal værne om hinanden (etik) og så dem udenfor og som vi ikke kan tage hensyn til (amoralisk).

Etik handler om hensyn, om *se hen* på den anden. Altså om at give plads og rum til andre end én selv. I en højt teknologiseret og globaliseret verden giver en stamme baseret etik ikke længere mening, dels fordi éns handlinger har vidtrækkende konsekvenser og dels fordi disse konsekvenser kan slå uventet tilbage på én, jf. risikosamfundet.

Selvom PJD givetvis har mange konservative og liberale medlemmer er det langt fra utænkeligt, at et flertal vil være imod investeringer i våbenfabrikation. På europæisk plan viser den nyeste undersøgelse opinionsundersøgelse fra 2006, at 58% af befolkningen er bekymret for brugen af GMO'er fødevarer.

Til trods for dette var bestyrelsen og et flertal af de fremmødte på generalforsamlingen i april imod forslaget om overhovedet at *overveje* hvordan etik kunne gøres til en del af investeringspolitikken. Jeg vil gætte på at der var mellem 20 og 30 fremmødte ud af ca. 7000 medlemmer. Hvordan medlemmerne egentlig forholder sig er ikke til at sige, men det er sikkert, at de færreste interesserer sig for

deres pensionsopsparing overhovedet. Sandsynligvis fordi man som medlem stort set intet har at sige i forhold til hvordan éns penge skal investeres.

Det er derfor temmelig trist, at PJD ikke en gang er villig til at undersøge hvordan man kunne gøre etik til en del af investeringspolitikken. Fx kunne det være interessant at inddrage bæredygtighedsbegrebet i dets mange facetter. Det er jo fremtiden det handler om.

Af

Christian Coff

Forskningsleder Center for etik og ret

Valkendorfsvej 30

1151 København K

www.ethiclaw.dk